

Analýza vplyvov na životné prostredie
<i>V prípade, že je predkladaný materiál posudzovaný podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (EIA/SEA), tak nie je nutné vyplňať túto analýzu. Proces EIA/SEA nahrádza Analýzu vplyvov na životné prostredie podľa Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov. Túto informáciu je potrebné uviesť v Doložke vybraných vplyvov a v Poznámkach uviesť odkaz na proces. Pred predložením do PPK je však nutné mať Záverečné stanovisko z EIA/SEA procesu.</i>
5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä klimatickú zmenu, ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené, a aký bude ich vplyv?
<i>(Typ, veľkosť a rozsah vplyvu. Popíšte základné vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia)</i> Návrh aktualizácie Súhrnnej správy z procesu EDP k SK RIS3 2021+ na obdobie 2025-2027 zohľadňuje strednodobé až dlhodobé globálne geopolitické, technologické a trhové trendy a rovnako aj zmeny v globálnych hodnotových reťazcoch, ku ktorým došlo od schválenia aktuálne platnej Súhrnnej správy v roku 2021. Cieľom aktualizácie je dosiahnuť väčšiu koncentráciu investícií do výskumu, vývoja a inovácií, v ktorých má Slovensko najväčšiu šancu uspieť v globálnom súboji a súčasne adresnejšie nasmerovať všetky disponibilné finančné zdroje z PSK 2021-2027, Plánu obnovy a odolnosti a štátneho rozpočtu a prípadných ďalších finančných zdrojov v súlade so strategickými cieľmi SR v tejto oblasti. To povedie k zvýšeniu konkurencieschopnosti, produktivity a inovatívnosti slovenských podnikov v súlade s cieľmi Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030 a takisto k zefektívneniu hospodárenia s prírodnými zdrojmi a znižovaniu dopadov na životné prostredie.
5.1.1 Vplyvy na ovzdušie (<i>množstvo očakávaných navýšených alebo ušetrených emisií ovzdušie znečisťujúcich látok</i>): Aktivity definované v aktualizovanej Súhrnnej správe adresujú kľúčové environmentálne výzvy v priemysle, energetike a doprave a smerujú k zabezpečeniu udržateľnosti a dekarbonizácie týchto sektorov.
5.1.2 Vplyvy na vodu vrátane odpadových vôd (<i>množstvo pitnej a úžitkovej vody, akým spôsobom a odkiaľ budú vodné zdroje získavané, množstvo a spôsob likvidácie/nakladania s odpadovými vodami a pod.</i>): Voda bude ovplyvnená najmä v súvislosti s aktivitami v oblastiach poľnohospodárstva a priemyslu. Očakáva sa, že nové technológie a postupy povedú k efektívnejšiemu využívaniu vody a zníženiu znečistenia vodných zdrojov.
5.1.3 Vplyvy na pôdu a horninové prostredie: Aktivity v oblastiach poľnohospodárstva a lesníctva budú mať vplyv na pôdu. Predpokladá sa, že nové postupy v poľnohospodárstve a lesníctve prispievajú k ochrane pôdy a zlepšeniu jej kvality.
5.1.4 Vplyvy na organizmy: Vplyv na organizmy sa očakáva najmä v súvislosti s aktivitami v oblastiach poľnohospodárstva a ochrany biodiverzity. Nové technológie a postupy by mali prispieť k ochrane a udržateľnému využívaniu biodiverzity.
5.1.5 Vplyvy na odpady (<i>koľko akého druhu odpadu bude prijatím a realizovaním predkladaného materiálu produkované, ako s ním bude nakladané a ako prispeje materiál k rozvoju a posilneniu obehovej ekonomiky</i>):

Predpokladá sa, že aktivity v oblasti obehového hospodárstva a spracovania odpadov (najmä v poľnohospodárstve a priemysle) povedú k zníženiu produkcie odpadov a zvýšeniu miery recyklácie.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Popíšte typ, veľkosť a rozsah vplyvu. Popíšte na ktoré chránené územia môže mať predkladaný materiál vplyvy (Natura 2000, národné parky, CHKO a pod.) Do ktorých stupňov ochrany bude predkladaný materiál zasahovať.

Nie

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyv na zmenu klímy a ak áno, aký? (typ, veľkosť a rozsah vplyvu).

Popíšte, akým spôsobom (pozitívne, negatívne) sa bude predkladaný materiál podieľať na znižovaní emisií skleníkových plynov a na adaptácii na zmenu klímy.

Predkladaný materiál bude mať pozitívny vplyv na zmenu klímy. Aktivity v oblasti dekarbonizácie priemyslu, energetiky a dopravy prispievajú k znižovaniu emisií skleníkových plynov a adaptácii na zmenu klímy.

5.4 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Popíšte typ, veľkosť a rozsah cezhraničných vplyvov.

Nie

5.5 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Uveďte konkrétne všetky kompenzačné opatrenia, ktoré budú prijaté na zmiernenie uvádzaných vplyvov.

Aktívna podpora dekarbonizácie priemyslu, energetiky a dopravy prostredníctvom investícií do inovácií a čistých technológií. Pozitívne vplyvy, respektíve zmiernenie negatívnych vplyvov sa očakáva až po implementácii konkrétnych projektov, ktorým bude predchádzať formulácia súťažných výziev, spolu s podmienkami vyhodnocovania aktivít a kvantifikáciou vplyvov, zo strany sprostredkovateľských orgánov v koordinácii s VAIA a príslušnými doménovými pracovnými skupinami RIS3. Tieto projekty, v závislosti od absorpčnej kapacity, môžu podporiť napr. vznik nových technológií šetrnejších k životnému prostrediu, vytvoriť postupy a inovácie, ktoré pozitívne ovplyvnia súčasné smerovanie SR ekonomiky smerom k trvalej udržateľnosti.

Metodický postup pre analýzu vplyvov na životné prostredie

Najvýznamnejšou časťou v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie je posudzovanie vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, chránené územia, najmä národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu a súvislú európsku sústavu chránených území (Natura 2000). Pri posudzovaní vplyvov sa predovšetkým hodnotia závažné vplyvy, ktoré sa podieľajú na zmene kvality životného prostredia vplyvom implementácie predkladaného materiálu.

Rozlišujeme nasledujúce typy vplyvov:

- priamy environmentálny vplyv je zmena v životnom prostredí, ktorá je vyvolaná bezprostredným uplatňovaním predkladaného materiálu,
- sekundárny alebo nepriamy environmentálny vplyv je zmena prvku životného prostredia spôsobená zmenou iného prvku,
- kumulatívny vplyv je vplyv na životné prostredie, ktorý možno očakávať v dôsledku pôsobenia vplyvu uplatňovania predkladaného materiálu, ak je tento vplyv vo vzájomnej funkčnej a časovej súvislosti s vplyvom všetkých doterajších, súčasných a plánovaných aktivít. Kumulatívny vplyv vzniká, keď napr. niekoľko zmien s nepatrným vplyvom má spolu významný vplyv, alebo keď niekoľko samostatných vplyvov predkladaného materiálu (napr. hluk, prach, vzhľad) má spoločný vplyv,
- synergia environmentálnych vplyvov je znásobovanie účinku kumulatívnych environmentálnych vplyvov na životné prostredie,
- pozitívny vplyv predstavuje zmenu stavu prvkov životného prostredia, ktorá zlepšuje podmienky života (napr. človeka, rastlín, živočíchov) a kvalitu ďalších zložiek životného prostredia (napr. voda, pôda, horninové prostredie, ovzdušie),
- negatívny vplyv predstavuje zmenu stavu prvkov životného prostredia, ktorá zhoršuje podmienky života (človeka, rastlín, živočíchov) a kvalitu ďalších zložiek životného prostredia (napr. voda, pôda, horninové prostredie, ovzdušie).

Pri posudzovaní vplyvov sa postupuje nasledovne:

- vykoná sa základné určenie významných vplyvov (priame, nepriame),
- urobí sa výber vhodnej metódy na prognózu vplyvov (odhad),
- určí sa druh vplyvu (napr. trvalý, dočasný, pozitívny, negatívny, pravdepodobný, nepravdepodobný, krátkodobý, strednodobý, dlhodobý, sekundárny, kumulatívny, synergický),
- určí sa veľkosť vplyvu (napr. veľký, stredný, malý), bolo by vhodné uviesť škálu na základe ktorej sa určila veľkosť vplyvu, doba pôsobenia a pod. (napríklad v percentách),
- určí sa plošný rozsah vplyvu (napr. ohraničenie oblasti s negatívnym zdrojom napr. hluku, znečistenia ovzdušia),
- opíšu sa tie zložky životného prostredia, ktoré budú predpokladaným vplyvom najviac ovplyvnené (zložky citlivé na zmenu), a vykoná sa podrobnejšie zistenie vzájomných vzťahov (príčinné reťazce),
- zhodnotí sa environmentálna významnosť vplyvu (na základe zohľadnenia veľkosti a plošného rozsahu vplyvu, počtu dotknutých obyvateľov, citlivosti a zraniteľnosti územia),
- vykoná sa opis dôsledku zmeny sledovanej zložky životného prostredia na celkový charakter životného prostredia dotknutého územia.

- v prípade prepojenia aj s inými reguláciami, sa uvedú tie, v spojení s ktorými bude mať predkladaný materiál predpokladaný významný vplyv na zložky životného prostredia; uvedie sa, na ktorú zložku životného prostredia a ako.
- v prípade negatívneho vplyvu na životného prostredia sa uvedie, aké opatrenia budú prijaté na jeho zmiernenie.

Pri posudzovaní vplyvov predkladaného materiálu na životné prostredie je potrebné zamerať sa na to, aby sa v prehľadnej forme a pomerne rýchlou a jednoduchou metódou určili všetky závažné súvislosti vplyvov predkladaného materiálu na životné prostredie a možné trendy vývoja územia s uplatňovaním predkladaného materiálu a bez predkladaného materiálu. Pre tento účel sa využívajú rôzne metódy posudzovania. Pri výbere metód pre posudzovanie vplyvu na životné prostredie odporúčame prihliadať na nasledovné body:

- je metóda schopná účelne usporiadať, analyzovať a prezentovať informácie,
- druhy sledovaných vplyvov,
- ktoré zložky životného prostredia sú posudzované,
- aká je dostupnosť, kvalita a rozsah základných dát (v Analýze vplyvov treba uviesť aj zdrojové dáta popri prípade vykonané analýzy),
- dostupnosť odborných poznatkov.

Kvalita procesu posudzovania vplyvov predkladaného materiálu na životné prostredie závisí od mnohých faktorov:

- od výberu členov pracovného kolektívu, ktorý bude posudzovanie vplyvu predkladaného materiálu na životné prostredie vykonávať,
- od získania vhodných informácií,
- od použitia efektívnych prognostických techník,
- od konzultácií a integrácií zistení pri vypracúvaní predkladaného materiálu a pod.

Zdroje informácií

Pri procese posudzovania vplyvu na životné prostredie je možné získať informácie a údaje na:

- [Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky](#),
- orgánoch štátnej správy starostlivosti o životné prostredie ([Slovenská inšpekcia životného prostredia](#), [okresné úrady](#), odbory starostlivosti o životné prostredie),
- odborných organizáciách v zriaďovacej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (napr. [Slovenská agentúra životného prostredia](#), [Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky](#), [Slovenský hydrometeorologický ústav](#), [Výskumný ústav vodného hospodárstva](#), [Štátny geologický ústav Dionýza Štúra](#), [Inštitút environmentálnej politiky](#), atď.),
- vysokých školách s environmentálnym zameraním,
- inštitúciách a organizáciách s environmentálnym zameraním.

Ďalšie informácie potrebné pre posúdenie vplyvov navrhovaného materiálu na životné prostredie je možné získať v:

- Štatistických ročenkách,
- [Vestníkoch Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky](#),
- odborných publikáciách a časopisoch zameraných na ochranu a tvorbu životného prostredia,
- ročných [Správach o stave životného prostredia Slovenskej republiky](#),
- Záverečných správach z výskumných úloh riešiacich problematiku ochrany a tvorby životného prostredia a pod.
- Technické usmernenie k odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy v programovom období 2021-2027. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2021:373:FULL&from=EN>